non erant,qualem cum iſta loquebatur videbant, quod vero addi dit: Et iterum modicum & videbitis me, vniuerſæ promiſit eccle ſiæ. Hoc autem modicum,longum nobis videtur,quoniam adhuc agitur cum finitum fuerit, tunc ſentiemus q̄ modicum fuerit. A L C V I.Mulier autem ſancta eccleſia eſt, propter fœcunditatē bonorum operum, & quia ſpiritales Deo fi lios generat. Hæc mu lier dum parit,ideſt, dum in mundo virtu tum profectibus inſi ſtit, dum vndiq; ten tatur & affligitur, tri ſtitiam habet de hoc, quia venit hora eius, vt patiatur, quia ne mo carnē ſuam odio habuit. AVGVST.

Tract.101. Nec tamen in huius gaudii parturitione ſine gaudio triſtes ſu mus, ſed ſicut Apoſto lus ait: Spe gaudentes,quia & ipſa mulier parturiens cui compa rati ſumus,plus gaudet de mox futura prole,q̄ triſtis eſt de prę ſen ti dolore. A L C V I. Sed cum peperit,ideſt, cum deuicto labo rum certamine ad palmam peruenerit, iam non meminit præſſu ræ præcedentis propter gaudium perceptę retributionis,quia na tus eſt homo in mundum.Sicut enim mulier nato in hoc mundo homine lætatur,ita eccleſia nato in vitam ęternam fidelium popu lo,exultatione repletur. B E D A. Nec nouum debet videri ſi natus dicatur qui ex hac vita migrauerit. Sicut enim conſuete na ſci dicitur,cum quis de vtero matris procedens in hanc lucem in greditur, ita poteſt natus appellari, qui ſolutus a vinculis carnis, ad lucem æternam ſublimatur. vnde ſanctorum ſollemnia, non fu nebria,ſed natalitia vocantur. A L C V I. Quod autem dicit: {Iterum videbo vos,} ideſt,aſſumam vos ad meipſum. Vel iterum videbo vos, ideſt, iterum videndus apparebo, & gaudebit cor veſtrum.

Tract.101. A V G. Hunc enim totius laboris ſui fructū eccleſia nunc parturit deſiderando,tunc eſt paritura cernendo. Et ideo maſculū quoniam ad iſtum fructum contemplationis cuncta officia refe runtur actionis,ſolus enim liber eſt qui propter ſe appetitur,non refertur ad aliud,huic ſeruit actio. Ad hoc enim refertur quicq̄d bene agitur:ibi eſt finis qui ſufficit nobis,æternus igitur erit.Neq; enim finis nobis ſufficit, niſi cuius nullus eſt finis. De hoc igitur quod ſufficit nobis rectiſſime audiuimus: Gaudium veſtrum ne mo tollet a vobis.

debit. Vos autem contriſtabi mini: ſed triſtitia veſtra vertet in gaudium. Mulier cum parit triſtitiam habet, quia venit ho ra eius. Cum autem peperit pue rum, iam non meminit prę ſſuræ propter gaudium, quia natus eſt homo in mūdum. Et vos igitur G nūc quidem triſtitiam habetis. Iterum autē videbo vos & gau debit cor veſtrum, & gaudium veſtrum nemo tollet a vobis.

Hom.78. e ¶ C H R Y S O S T. Rurſus oſtendit dominus ꝙ expedit eū abire,cum dicit: {Et in illo die me non rogabitis quicq̄.

Tract.101. A V G. Hoc verbum quod eſt rogare,non ſolum petere,verum & interro gare ſignificat,& græcum euangelium, vnde hoc tranſlatum eſt,

Hom. eadē. tale habet verbum, quod vtrumque poſſit intelligi. C H R Y. Dicit ergo.{Et in illo die,} ſcilicet cum reſurrexero: Me non ro gabitis quicq̄,ideſt, non dicetis: Oſtende nobis patrem & quo va dis:quoniam ſcietis per ſpiritumſanctum: vel non rogabitis me.i. non indigebitis mediatore ad impetrandum: ſed ſufficiet nomen meum,quod inuocantes omnia accipietis. vnde ſequitur: {Amen amen dico vobis ſiquid petieritis patrem in nomine meo dabit vo bis.} Oſtendit autem nominis virtutem,ſi non viſus neque roga tus:ſed nominatus ſolum apud patrem facit mirabilia. non ergo ait. Exiſtimetis quia de reliquo non ero vobiſcum, vos derelictos eſſe nomen meum maiorem reddet vobis ſecuritatem. vnde ſequitur: {Vſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo. Petite & accipietis vt gaudium veſtrum ſit plenum. T H E O. Alacritas enim veſtra tunc erit integerrima, cum ad vota vobis petita ſuccedent.

Hom. eadē. C H R Y. Quia igitur obumbrata erant, quæ dicta ſunt, ſubdit: {Hæc in prouerbiis locutus ſum vobis. venit hora cum iam non in prouerbiis loquar vobis.} ideſt erit tempus quando ſcietis omnia manifeſte. dicit autem reſurrectionis tempus: {Sed palam de patre meo annunciabo vobis. Etenim quadraginta diebus diſputauit cū eis congregatis loquens de regno Dei. Et nunc inquit in timore exiſtentes non attenditis his quæ dicuntur: tunc autem reſuſcitatum videntes, poteritis palam omnia diſcere. T H E O. Adhuc præbet illis fiduciam, quoniam recipient in tentationibus auxilium deſuper, cum ſubdit: {In illo die in nomine meo petetis.} & adeo aſſero vobis patrem fauere, ꝙ neque interuentu meo vlterius indigebitis. vnde ſubdit: {Et non dico vobis, quia ego rogabo patrem pro vobis. Ipſe enim pater amat vos.} Porro ne reſiliant a domino, velut eo vlterius non egentes, ſubiungit: {Quia vos me amaſtis. &c. Ob hoc diligit vos pater, quia vos me dilexiſtis. cum itaque excideritis ab amore meo, confeſtim & a paterno decidetis.

Tract.101. A V G. Sed nunquid ideo amat ille, quia nos amamus? an potius quia ille amat:ideo nos amamus? hoc ipſe

F Euangeliſta in Epiſtola ſua dicit: Nos diligamus,quia ipſe prior di lexit nos. Amat ergo nos pater,quia nos amamus filium, cū a pa tre & filio accepimus,vt & patrem amemus & filium. Amauit ip ſe quod fecit,ſed non in nobis faceret quod amaret, niſi antequam id faceret nos amare. H I L A. 6.de Trin. Caret etiam apud pa

Circa med. trē interceſſionis ne ceſſitate perfecta de fi lio fides, quæ quod a Deo exierit credit at que amat, & per ſeip ſam iam & audiri me retur & amari, natū ex Deo filiū miſſūq; confeſſa. vnde ſequit: {Et credi.quia a Deo exiui.} Natiuitas ita que eius & aduentus oſtenditur cum ſub dit: {Exiui a patre & veni in mundū. Alte rum in diſpēſatione, alterū in natura eſt. A patre enim veniſſe, & a Deo exiſſe, non eſt ſignificationis eiuſ dem,cum aliud ſit a Deo in ſubſtantiam natiuitatis exiſſe, aliud a patre in hunc mundum ad conſummāda ſalutis noſtræ ſacramen ta veniſſe. Cum autem exire a Deo ſit ex natiuitate ſubſiſtere, q̄d aliud q̄ Deus eſſe poſſet?

e Et in illo die me non interro gabitis quicquam. Amen amen dico vobis: ſiquid petieritis pa trem in nomine meo, dabit vo bis. Vſq; modo nō petiſtis quic quam in nomine meo. Petite & accipietis, vt gaudium veſtrum ſit plenum. Hæc in prouerbiis lo G cutus ſum vobis. Venit hora cū iam nō in prouerbiis loquar vo bis: ſed palam de patre meo an nunciabo vobis. In illo die in no

Hom.78. C H R Y. Quia vero reſurrectionis ſermo non modicum eos mitigabat, & cum hoc audire ꝙ a Deo exiuit, & illuc vadit, continue ea circumuoluit. vnde ſequitur: {Iterum relinquo mundū,& vado ad patrem.} Nam hoc quidem certificabat,quoniam recte in ipſum credebant,hoc vero quoniam ſub munitione eius futuri erant.

Tract.102. A V G. Exiit enim a patre,q̄a H de patre eſt. in mundum venit,quia mundo ſuum corpus oſtēdit. Mundum reliquit corporali diſceſſione, perrexit ad patrem homi nis aſcenſione,nec mundum deſeruit præſentiæ gubernatione, q̄a ſic in mundum venit exiens a patre,vt non deſereret patrem. Sed dominum Ieſum Chriſtum poſteaq̄ reſurrexit, & interrogatum legimus & rogatum. nam interrogatus eſt a diſcipulis aſcenſurus in cælum,quando regnum reſtitueret Iſrael. Rogatus eſt a Stepha no cum eſſet in cælo,vt ſpiritum eius ſuſciperet. Et quis audeat di cere rogandum non eſſe immortalem, rogari debuiſſe mortalem? puto ergo quod dicit. In illa die me non rogabitis quicquam non ad illud tempus referendum eſſe quo reſurrexit: ſed ad illud q̄n videbimus eum ſicuti eſt, quæ viſio non temporalis vitæ eſt: ſed æternæ,vbi iam nihil rogemus,nihil interrogemus, quia nihil de ſiderandum remanebit,nihil quærendum latebit. A L C V I. Sic ergo dicit. In futuro me non rogabitis quicquam: ſed interim dū in peregrinatione huius miſeriæ conuerſamini,ſi petieritis patrē, I dabit vobis. vnde ſubdit: {Amen amen dico vobis, ſiquid petieri tis patrem in nomine meo dabit vobis.}

Tract.102. A V G. Hoc quod ait. Siquid,non quodlibet intelligitur: ſed aliquid quod non in beatæ vitæ comparatione ſit nihil, non autem petitur in nomine ſalua toris quicquid petitur contra rationem ſalutis: non enim ſonum literarum,aut ſyllabarum: ſed quod ſono recte, ac veraciter intel ligitur hic accipiendum eſt,cum dicit. {In nomine meo.} Vnde qui hoc ſentit de Chriſto quòd non eſt de vnico filio Dei ſentien dum,non petit in eius nomine. Qui vero quod eſt de illo ſentien dum ſentit,ipſe in eius nomine petit, & accipit quod petit,ſi non contra ſuam ſalutem ſempiternam petit, accipit autem quando debet accipere. Quædam enim non negantur: ſed vt congruo den tur tempore differuntur. Ita ſane intelligendum eſt quod ait: Da bit vobis,vt ea beneficia ſignificata ſciantur, his verbis quæ ad eos qui petunt proprie pertinent. Exaudiuntur quippe omnes ſancti K pro ſeipſis,non autem pro omnibus, quia non vtcunque dictum eſt, dabit: ſed, Dabit vobis. Quod autem ſequitur: {Vſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo,} duobus modis intelligi po teſt. Vel quia in nomine meo non petiſtis, quod nomen non ſicut cognoſcendum eſt cognouiſtis, vel, Non petiſtis quicquam, quo niam in comparatione rei quam petere debuiſtis, pro nihilo haben dum eſt quod petiſtis: Vt igitur in nomine eius non nihil: ſed gau dium plenum, petant ſubdit: {Petite & accipietis, vt gaudium ve ſtrum ſit plenum hoc quod dicit, gaudium plenum, non carnale, ſed ſpirituale gaudium eſt. & quando tantum erit vt aliquid ei iā non ſit addendum, tunc erit plenum. A V G. j. de Trin. Hoc eſt autem plenum gaudium veſtrum quo amplius non eſt, frui Deo, trinitate, ad cuius imaginem facti ſumus. A V G V. ſuper Ioan. Quicquid ergo petitur quod pertinet ad hoc gaudium cōſequen dum, hoc eſt in nomine Chriſti petendum. Iſto enim bono in pe tendo perſeuerantes ſanctos ſuos nequaquam miſericordia diui na fraudabit: quicquid autem aliud petitur, nihil petitur, nō quia nulla res eſt: ſed quia in tanti rei comparatione quicquid aliud cū cupiſcitur, nihil eſt. Sequitur: {Hæc in prouerbiis locutus ſum vo

Tract.102. bis.

bis ve.ho.cum iam nō in ꝓuer.lo.vo.ſed pa.de pa.annun.vo.} Poſ ſem dicere hanc de qua loquitur horam,futurum ſeculum intelli

Ibidem. gi,vbi videbimus palam quod apoſtolus dicit: Facie ad facie,vt q̄d ait: {Hęc in ꝓuer.lo.ſum vo.hoc ſit quod ab apoſtolo dictū eſt: Vi demus nunc per ſpeculum in ęnigmate. Annūciabo autem vobis, quia per filium pater videbitur. neq; enim patrem quis cogno ſcit niſi fili⁹,& cui vo luerit filius reuelare.

Cap.8. G R E. xxx.Mo.Pa lam quippe de patre annunciare ſe aſſerit: quia per patefactam, tūc maieſtatis ſuæ ſpe ciem, & quomodo ip ſe gignēti, nō impar oriatur, & quomodo vtrorumque ſpiritus vtrique coęternus ꝓ cedat oſdet. A V G.

Trac.102. Sed iſtum ſenſum vi detur impedire quod ſequitur, In illo die in nomine meo pete tis. In futuro enim ſe culo quid petituri ſumus,quando ſatiabitur in bonis deſiderium noſtrum? petitio nanque alicuius eſt indigentiæ. Relinquitur ita que vt intelligatur Ieſus diſcipulos ſuos de carnalibus vel anima libus ſe ſpirituales eſſe facturum. Homo autē animalis ſic audit, quæcunque audit de Dei natura, vt aliud q̄ corp⁹ cogitare nō poſ ſit. Ideo prouerbia illi ſunt quæcunque dicta ſapientiæ de incor porea immutabilique ſubſtantia: non ꝙ tanquàm prouerbia depu tet: ſed quia ſic cogitat, quomodo qui prouerbia ſolēt audire neq; intelligere. Cum vero ſpiritalis cęperit omnia diiudicare, etiam ſi in hac vita velut per ſpeculum & ex parte perſpicit, tamen nullo corporis ſenſu, nulla imaginaria cogitatione: ſed mentis cer tiſſima intelligentia, capit Deum non corpus eſſe: ſed ſpiritum. Ita palam de patre annunciante filio vt eiuſdem ſubſtantiæ conſpicia tur & ipſe qui annunciat, tunc in eius nomine petunt qui petunt: q̄a in ſono eius nominis nō aliud q̄ res ipſa eſt quę hoc nomine vo catur, intelligūt. Hi p̄nt cogitare dominum noſtrum Ieſum Chri ſtum inquantum homo eſt pro nobis interpellare patrem, inquan tum Deus eſt vos exaudire cum patre, quod eum ſignificaſſe arbi tror, vbi ait. {Et nō dico vobis, quia ego rogabo patrē pro vobis.} Adhoc quippe intuendum quomodo non rogat patrem filius: ſed ſimul exaudiant rogantes pater & filius, nō niſi ſpiritualis oculus mentis aſcendit.

mine meo peteſtis. Et non dico vobis, quia ego rogabo patrem de vobis. Ipſe enim pater amat vos, quia uos me amaſtis & cre didiſtis quia a Deo exiui. Exiui a patre & ueni in mundum: ite rum relinquo mundum & uado ad patrem.

f Dicunt ei diſcipuli eius. Ecce B nunc palam loqueris, & prouer bium nullū dicis. Nunc ſcimus quia ſcis omnia, & non opus eſt tibi ut q̄s te interroget. In hoc credimus, quia a Deo exiſti. Re ſpondit eis Ieſus. Modo credi

Hom.78. f ¶ C H R Y. Quia diſcipulos hoc maxime reſpirare fecit ꝙ erant patris amici, propterea dicūt ſe cognoſcere quòd omnia noſ ſet. vnde ſequitur, {Di.ei diſ.eius: Ecce nūc pa.lo. & prouer.nul.di cis.}

Tract.103. A V G V S T. Cum autē adhuc promittatur futura illa ho ra in qua ſine prouerbiis locuturus eſt, cur iſti hoc dicunt, niſi q̄a illa quæ ſcit ipſis non intelligentibus eſſe prouerbia, vſque adeo non intelligunt, vt nec ſaltem non ſe intelligere intelligant?

Hom.78. C H R Y. Quoniam autem ad id quod in eorum mente erat re ſpondit, ſubdunt: {Nunc ſcimus quoniam ſcis omnia: Vides quali ter imperfecte ſe habebant: qui poſt tot & tanta demonſtrata dicūt: Nunc ſcimus, & hoc dicunt tanquam ei quandam gratiam tribuē tes. Et non eſt opus tibi vt quis te interroget. hoc eſt antequàm au dias, noſti ea quæ ſcandalizant nos, & quieſcere nos feciſti dicens: Quoniam pater vos amant.

Tract.103. A V G V. Quid ergo vult ſibi ꝙ ei quem ſciebant noſſe omnia, cum dicere debuiſſe videantur: Non ē opus tibi vt quiſquam interroges. dicendum potius putauerunt? Non eſt opus tibi vt quis te interroget? Quod vtrunque legimus E factum, & interrogaſſe ſcilicet dn̄m, & interrogatum fuiſſe. Sed hoc cito ſoluitur qui hoc non ei: ſed illis potius opus erat quos inter rogat, vel a quibus interrogabantur. Neque enim aliquos ille in terrogabat, vt ab eis aliquid diſceret: ſed eos potius vt doceret, & qui interrogabant eum, volentes ab eo aliquid diſcere, illis profe cto id opus erat vt ſcirent ab eo aliqua, qui nouerat omnia. Ille au tem non opus habebat vt ꝙ ab eo ſcire quiſque vellet, per ipſi⁹ co gnoſceret interrogationē quia priuſq̄ interrogaret: interrogatorū nouerat voluntatē. Præuidere aūt cogitationes hominū, magnū dn̄o nō erat ſed magnū paruulis erat, q̄ ſubdunt: {In hoc credimus quia a Deo exiſti.}

Poſt med. H I L A. 6. de Trini. Per id enim credunt ꝙ à Deo exiit: quia ea quę Dei ſunt agit. nam cum dominus vtrunq; dixiſſet: A Deo exiui, & a patre veni in hunc mundum, nihil admi rationis in eo habuerunt, quod frequenter audierunt. vnde non ad dunt, A patre veniſti in hunc mundum. Sciebant enim a Deo miſ ſum, exiſſe tamen a Deo neſciebant. Inenarrabilem vero illam fi lij natiuitatem per virtutem dicti iſtius intelligentes, tunc primū

A cęperunt aduertere: cum illum ſine prouerbiis profiterentur eſſe locutū. Non enim per conſuetudinē humani partus Deus ex Deo naſcitur, cuius a Deo exitio potiuſquàm partus eſt. Eſt enim vnus ex vno, non eſt portio, non eſt defectio, non eſt diminutio, non de riuatio, non eſt protenſio, non paſſio: ſed viuentis naturæ ex viuen te natiuitas eſt. Deus ex Deo exiens eſt, nō creatura i Dei nomē electa, non vt eſſet cę pit ex nihilo: ſed exiit a manente, & exiſſe ſi gnificationem habet natiuitatis, nō inchoa tionis. A V G V S T.

Trac.103. Denique de ipſa eorū ætate adhuc ſecundū interiorē hominē par ua & infirma eos ad monet, vnde ſubdit. {Reſpōdit eis Ieſus, Modo creditis.} B E. Quod duobus mo dis pronunciari po teſt, affirmando, ſcili cet & inſultando. Si inſultando, hic eſt ſen ſus, tardius ad credendum euigilaſtis. Ecce enim venit hora, &c. Si affirmando, ſenſus eſt. Verum eſt quod creditis, {Sed ecce venit ho ra vt diſpergamini vnuſquiſque in propria, & me ſolum relinqua

Tract.103. tis. A V G V. Non enim quando comprehenſus eſt tantummo do carne ſua eius carnem: verum etiam mente reliquerunt fidem.

tis. Ecce ueniet hora, & iam ue nit ut diſpergamini unuſquiſq; in propria & me ſolū relinqua tis, & non ſum ſolus, quia pater mecum eſt. Hæc locutus ſum uo bis, ut in me pacem habeatis. In mūdo præſſuram habebitis: ſed confidite: ego uici mūdum.

B CAP. XVII.

Aec locutus eſt Ieſus. & ſubleuatis oculis in cæ lum dixit. Pater, venit hora clarifica filium tuum, vt fi lius tuus clarificet te. Sicut dedi

C H R Y. Dicit autem: Diſpergamini ſcilicet quando tradar, tantum enim vobis dominabitur timor, vt neque ſimul poſſitis re cedere. Sed ego ex hoc nullum patiar malum. vnde ſubdit: {Et non

Trac.103. C ſum ſolus, quia pater mecum eſt. A V G. Ad hoc intelligendum eos volebat extendi & creſcere, ne ſic a patre filium cogitarēt exiſ ſe, vt putarent etiam receſſiſſe, deinde ſermonem concludit dicēs: {Hæc locutus ſum vobis, vt in me pacē habeatis.}

Hom.78. C H R Y. ideſt vt non abiiciatis me a mente veſtra. Non enim nunc ſolum quan do comprehendar, fient vobis aduerſa, ſed donec eritis in mundo præſſurā habebitis ideſt tribulationem, & hoc eſt quod ſubdit: {In mundo præſſurā habebitis.}

Cap.11. G R E. xxvj. Mo. q. d. Sit vobis de me interius quod conſolando reficiat, quia erit de mundo exterius q̄d ſęuiendo grauiter pręmat.

Trac.103. A V G. Illud initiū habitura fuerat, ita præſſura, de qua dicit. {Venit hora vt diſpergamini, vnuſquiſ que in propria, ſed non eo modo erat perſeueratura, quod enim adiunxit: {Et me ſolū relinquit.} non vult eos tales eſſe in conſe quenti prę ſſura, quam poſt eius aſcenſionem fuerant in mundo habituri, vt relinquant eum, ſed vt in illo pacem habeant perma D nentes in eo. vnde ſequitur: {Sed confidite.}

Hom.78. C H R Y. ideſt reſur gite mente. Magiſtro enim ſuperante inimicos, nō oportet diſcipu los auxiliari. vnde ſubdit: {Quia ego vici mundū.}

Tract.103. A V G V. Da to autem ſpirituſancto confiderunt & vicerunt, non niſi in illo: nō enim viciſſet ille mundum ſi membra eius vinceret mundus, cū au tem dicitur, {Hæc locutus ſum vobis: vt in me pacē habeatis nō re

Tract.104 centiora paulo ante ab eo dicta, ſed omnia debemus accipere, ſiue quæcunque illis locutus eſt, ex quo eos cępit habere diſcipulos, ſi ue ex quo poſt cenam exorſus eſt hunc mirabilem prolixumq; ſer monem. Hanc enim cauſam commendauit ſermonis ſui, vt in illo pacem haberent, hęc pax finem temporis nō habebit: ſed omnis pię noſtræ intentionis actioniſque finis ipſa erit.

CAPVT XVII.

Hom.79. E C H R Y. Quia dixerat dominus: In mundo prę ſſurā ha bebitis, poſt admonitionē in orationem conuertitur, erudiens nos in tribulationibus, omnia dimittētes ad Deū refugere. vnde dr̄: {Hęc locut⁹ eſt Ieſus.} B E D A. Illa intelligi debēt quę in cęna locutus eſt, quędam quidem ſeden do, vſq; ibi: Surgite eamus hinc. Deinde ſtando vſque ad hymni fi nem, cuius hoc eſt initiū: {Et ſubleuatis oculis in cœlum dixit Pa

Ibidem ter venit hora clarifica filium tuum.} C H R Y. Propter hoc in cœlum oculos eleuauit vt nos doceret extenſionem quæ eſt in ora tionibus, vt ſtantes ſurſum aſpiciamus, non oculis carnis ſolum. ſed & mentis.

Hom.104. A V G V S T. Poterat autem dominus in forma ſerui, ſi hoc opus eſſet orare ſilentio, ſed ita ſe patri exhiberi voluit prę catorem, vt meminiſſet noſtrum ſe eſſe doctorem. Proinde nō ſolum ad ipſos ſermocinatio, ſed etiam pro ipſis ad patrem oratio, diſcipulorum eſt ædificatio. Profecto & noſtrum qui fueramus cō ſcripta lecturi. hoc autem quod ait, pater venit hora, oſtendit om ne tempus & quid quando faceret, vel fieri ſineret, ab illo diſpoſitū quid tempori ſubditus non eſt, non autem credatur hæc hora fato

vrgente